

Universitätsbibliothek Wuppertal

Iulianu Autokratoros Ta Sōzomena, Kai Tu En Agiois Kyrillu Archiepiskopu Alexandreias Pros Ta Tu En Atheois Iulianu Logoi Deka

Julian <Römisches Reich, Kaiser>

Lipsiae, Anno MDCXCVI.

Vorwort

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1694](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1694)

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ,

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΘΕΟΔΟΣΙΟΝ.

B. CYRILLI ALEXANDRIÆ

ARCHIEPISCOPI,

AD RELIGIOSISSIMUM CHRISTOQUE
ADDICTISSIMUM IMPERATOREM THEODOSIVM

PRÆFATIO.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

AVSCVLTANDA prorsus
& eximia sunt, omnique
prædicatione majora, præ-
clara sancti vestri princi-
patus acta felicesque suc-
cessus: quippe qui pietatem

incomparabilem, non secus ac hæredita-
tem aliquam a majoribus acceptam, inui-
diæ telis illasam atque impenetrabi-
lem conseruaueritis: maxime propter
vestram in optimis quibusque rebus pa-
ternæ auitæque dexteritatis imitatio-
nem; quod cum in præsentia perspi-
cium cernitur, tum vero mihi propo-
situm est de vobis ipsis Seruatoris nostri
verba vsurpare. Dixit enim: *Non po-
test ciuitas supra montem posita late-
re: nam res sursum elatas ac eminentes
quodammodo id consequitur, vt sint
vndique conspicabiles. Enimuero nihil
est penitus quod cum vestra Sereni-*

Matth. 5.

ΞΙΑΚΟΥΣΤΑ μὲν καὶ
ἐξάριετα, καὶ πέρα λόγῳ παν-
τός τῆς εὐαγῆς ὑμῶν βασι-
λείας κατορθώματα, καὶ τὸ ἀ-
σύγκριτον εἰς εὐσέβειαν, ὡσπερ
τινα κληρὸν εἰς ὑμᾶς ἀνωθεν καταβαίνοντα,
τοῖς ἐκ φθόνου βέλεσιν ἀκίνητον τετήρησα-
τε· διὰ τὸ ἐφ' ἅπασιν τοῖς ἀρίστοις δεξι-
ὸν, καὶ πατρῶον ὑμῶν, καὶ ἐτι παππῶ-
ον ὡς ἐνγε τῶν ὁράται διαφανές· καὶ μοι
πρόκειται, καὶ ἐφ' ὑμῶν αὐτοῖς τὰς τῆς Σωτῆ-
ρος ἡμῶν ἀρεμίσσας φωνάς· ἔφη γὰρ, ἡ δύ-
ναμις πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη
ἔπεται γὰρ αἰεὶ τοῖς ἡρμένοισι ὑψῶς, τὸ
περίοπτον. Τί δ' ἂν γένοιτο τῇ ὑμετέρῃ
γαληνότητι τὸ ἰσοσατεῖν; ἔδὲν παντελῶς
διελήλακε γὰρ εἰς λῆξιν τὴν ἀνωτάτω τῶν

ὑμετέρων σικήπλων τὸ εὐκλεές, τῇ μὲν τῆς εὐ-
 νομίας Φαιδρότητι περιεστράπτον τὰ σύμπαντα
 ἡμερότητι δὲ, καὶ τῶ εἰς Χριστὸν εὐσεβείᾳ
 κατευφραῖνον τὸν ἔρανόν, τρεῖσι, τὰς ἀνω τε
 καὶ λογικὰς καὶ ἐν ἔρανῳ δυνάμεις. Ἐσὲ
 γὰρ ἔτω κατ' ἀμφω τεθαυμασμένοι, ὥσ-
 τε καὶ ἰσάμιλλον τὴν ἐν αὐτοῖς ἔχοντες ἀ-
 ρετὴν, εὐφημίας ἀπάσης νευικήκατε τρόπον.
 Ἀναθήματα μὲν ἐν παρ' ἐτέρων τὰ εἰς ὑ-
 μᾶς, ὧ Φιλόχριστε βασιλεῦ Θεοδοσίε, νί-
 και, σέφανοι, καὶ Φωναὶ χαριστήριοι, καὶ τὰ δι'
 ὧν ἂν οὐκ ἀπεικίτως τὰ βασιλέων κράτη
 καταγεραίροντο· ἐδὲ καὶ πρὸς ἡμῶν τῶν
 τὴν θείαν λαχόντων ἱεραργίαν, προσκομι-
 ζοῦσαι βίβλους τὰς ὑπὲρ γε τῆς τῆς Θεῶ
 δόξης εὐ μάλα συντεθειμένας. Φίλον γὰρ
 παρ' ὑμῖν αἰεὶ καὶ σύνηδες καὶ πολυεύκλον
 ἀληθῶς τὸ συγκροτεῖν αὐτὴν, καὶ τὰς μὲν
 κατὰ τι γέν' ὅλως ἐμπαρουῶντας αὐτῇ,
 βδελυρωτάτας ἠγεῖσθαι, καὶ ἐν τῇ τῶν πο-
 λεμιωτάτων ποιεῖσθαι μοῖρα· τιμῆς δὲ ἀπά-
 σης ἀξίον τὰς, ὅσοι περ' ἂν τὰ εἰς δόξαν
 Θεῶ φρονεῖν ἔλονται καὶ λαλεῖν. Ἁγιοπρεπὲς
 δὲ καὶ τὸτο φαῖν ἂν εἶναι τὸ πλεονέκτη-
 μα, καὶ ταῖς αἰοδίμοις ὑμῶν κορυφαῖς ὅτι μά-
 λιστα πρεπωδέσατον. Ἐφη γὰρ πρὸ ψάλλων
 πρὸς τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστὸν ὁ θεσπέ-
 σι[Ⓞ] προφήτης Δαβὶδ· ἐχὶ τὰς μίσεν-
 τὰς σε Κύριε ἐμίσησα, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς
 σε ἐξετακόμην; τέλος μίσ[Ⓞ] ἐμίσησα,
 εἰς ἐχθρὰς ἐγένοντό μοι· ἐχὶ δὲ σφόδρα κατὰ
 τὸ εἶκος ὁ λόγ[Ⓞ]. Ὡς περ γὰρ τις τῆς εἰς
 ὑμᾶς εὐνοίας ἐναργῆ ποιεῖται τὴν ἐνδειξὴν τῶ
 ἀντιτελάχθαι φιλεῖν ἐκ οἶδ' ὅπως ἐκ πολ-
 λῆς ἀγαν ἐμβροντησίας ἐκ ἀγαπᾶν ἐλομέ-
 νοις· ἔτω τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸ γνή-
 σιον ἐκφῆρειεν ἂν τὸ τοῖς τὰ αὐτῶ διαβε-
 βληκόσιν ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς, μοναχί
 βοῶντάς τε καὶ λέγοντάς τὸ παρὰ τῇ θεο-
 πνεύτῳ γραφῇ, ζηλῶν ἐζήλωκα τῶ κυ-
 ρίῳ. Ὅποια δὲ τις ἐστὶν ἢ τῶν παρ' ἐμῶ λό-
 γων εἰς ὑμᾶς ἀνάθεσις, ἀναγκαῖον εἶπεῖν.
 καὶ μοι νεύματι συγγνώμην ἐλομένῳ λέγειν
 ἔ κατὰ βασιλέως μόνου, ἀλλ' ὑπὲρ γε τῆς
 δόξης τῆς Χριστῶ τῆς μεγάλης βασιλέως
 συγκατάραχονός τε τῶν ὅλων τῶ ἰδίῳ πα-
 τρί. Ὡς περ ἂν πρέποι καὶ μόνῳ τὸ χρῆμα
 λέγειν, δι' ἐμῶ βασιλεῖς βασιλεύουσι.

A tate paria facere, aut in comparationem
 venire possit, cuius sceptrorum gloria, qua
 iustitia luce ac splendore vniuersa circum-
 radians, qua clementia & in Christum
 pietate, cælum, hoc est, rationales quæ in
 cælo agunt potentias exhilarans, ad altissi-
 ma calidam loca jam pridem peruaserit.
 Sic enim circa hæc duo peræque estis
 admiralibes, vt vestra virtus vtrinque si-
 bimetipsi velut æmula, & in æquilibrio
 sita, omnem laudationis modum sit super-
 gressa. Quamobrem ab aliis quidem, o chri-
 stianissime imperator Theodosi, donaria
 vobis votiuasque imagines, victoriarum
 monumenta, coronas, plausus, gratulatio-
 nes, aliaque id genus, quibus haud absur-
 de regum supremus apex & potestas decora-
 ri solet; a nobis, quibus diuini cultus
 prouincia forte obrigit, offerri libros de
 gloria Dei, quoad eius fieri possit, optime
 conscriptos oportet: vtique cū omni voto,
 affectu & cura in eam promouendam con-
 stituendamque incumbatis, eos qui animi
 vitio ac temulentia illam tantisper violare
 audeant, execrandos & abominabiles du-
 catis, ac loco infestissimorum hostium ha-
 beatis: contra maximo dignemini hono-
 re, quicumque aliquid ad Dei gloriam per-
 tinens cogitare & loqui susceperint. Id
 vero cum sublimitati vestræ conuenien-
 tissimum, tum audacter dixerim, magnum
 in sanctimonia progressus & exuperantiæ
 esse argumentum: siquidem diuinus pro-
 pheta Dauid alicubi ad Christum rerum
 omnium seruatorem concinens ait: *Nun-
 quid Domine ofores tuos odi, & super*^{Plal. 138.}
*inimicis tuis extabescbam? extremo odio
 exofus sum, & inimici fuerunt mihi. Qui
 sermo non parū in se habet probabilitatis.*
 Vt enim quis euidentis atque efficax suæ
 erga vos benevolentia prabet documen-
 tum, cum amat sese opponere his, qui ex
 multa turbulenti animi sinisteritate con-
 trarias amori & charitati partes suscepe-
 runt; sic strenue & animose obiuam ire
 conatibus eorum qui Christianum nomen
 traducunt & calumniantur: idque prope-
 modum dicendo ac inclamando strenue
 illud, quod in scriptura diuino afflatu
 edita continetur, *zelando zelatus sum Do-
 mino*, certe non obscurum ingenue erga
 Christum charitatis extiterit testimonium.
 Qualis vero sit meorum ad vos sermonum
 nuncupatio, necesse est exponere. Ac pri-
 mū dabitis mihi veniam instituenti dicere
 non magis contra regem, quam pro gloria
 Christi magni regis vniuersæ rerum natura
 simul cum Patre suo imperantis, cui soli
 competat effari, *Per me reges regnant.*

Is enim ipse est gloriae dominus in caelo & in terra, proindeque consequens est, & necessarium, uti nos, qui diuinorum dogmatum propugnatores ab eo constituti sumus, volentibus ejus gloriam laedere, opponamus acres ad resistendum sermones, & cum iis qui forte illos legent vtilis ac salutares, tum vero promptum praesensque auxilium afferentes iis, quibus cor imbecillum facile quo minime oportuit transuersum rapitur, ac veluti baculum vestigia rite ingredientium in fide sustinere idoneum, ad figendam altius & inconcussam seruandam rectae fidei traditionem. Quis vero est, qui aduersus Dei gloriam pugnavit? certe varii variis temporibus oborti sunt, ad id stimulante diabolo impulsus: praeter ceteris vero JULIANVS ille imperii fastu & supremae fortunae ornamentis illustratus, sed Christum regni & potestatis dominandi datorem esse, ignarus. Qui cum privatae vitae tempore credentibus annumeraretur, sancto baptisate iustratus, & in sacrorum librorum lectione exercitatus, postmodum nescio quo pacto nefariorum & superstitioni ethnicae addictorum hominum consuetudine deprauatus, de defectioe consilia hausit, mox adnitente Satana, ad Graecorum ritus abreptus, quique sanctis Ecclesiis ac monasteriis innutritus fuerat, impurorum daemonum seruus effectus est. *Bo-*

1. Cor. 5. nos quippe mores corrumpunt consortia prava, ut ait sapientissimus Paulus. Iis vero, qui stabilem tenere mentem & rectae fidei traditionem non secus ac margaritam seruare apud animum volent, suaserim, ne vllam ad se accedendi aut loquendi potestatem faciant ethnicae superstitionis hominibus: scriptum est enim, cum sancto sanctus, cum innocente innocens, cum electo electus eris, & cum peruerso peruerteris. Cum igitur egregius Julianus mira naturae munere facundia polleret, aduersus communem nostrum omnium Servatorem linguam exacuit, tresque libros contra sancta Evangelia & venerandum Christianorum cultum composuit, quibus & plurimos concussit, & non mediocri fidei detrimentum importauit. Nam leues ac mobiles facile in ejus errorem prolabantur, atque

A Καὶ γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος, ἐν τε ἔρανῳ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἔστι τοίνυν ἀκόλαθόν τε καὶ ἀναγκαῖον τῶν ἱερῶν δογμάτων συνασπιστὰς ἡμᾶς δηλονότι προκεχειρισμένους εἰς τῆτο παρ' αὐτῶ, τοῖς ἀδικεῖν ἐθέλῃσι τὴν δόξαν αὐτῶ τῶ συναγορεύειν ἰσχύοντα ἀνταναστῆσαι λόγους, καὶ οἷπερ ἂν γένοιτο πρὸς καλῶ τοῖς ἐντευξομένοις, καὶ τοῖς μὲν εὐπαρακόμιστον ἔχῃσι τὴν καρδίαν, καὶ ἐφ' ἃ μὴ προσῆκεν ἐτοιμότατα συναρπαζομένην, ἐπικέρημα χρεωδέσαλον. τοῖς γε μὴν βεβηκόσι περὶ τὴν πίσιν βιβλίοις οἷα τις ἀνεχεῖν ἰσχύουσα, πρὸς γε τὸ χεῖναι διαπεπῆχθαι μαιζόνως καὶ ἀκράδαντον ἔχειν τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν παράδοσιν. Τίς ἔν ἄρα ἐστὶν ὁ τῆ τῶ Χριστῶ δόξῃ μεμαχημένος; πλείστοι μὲν ἔν ὅσοι κατὰ καρῆς, οἱ πρὸς γε τῆτο διὰ τῆς τῶ διαδόχου σημαίοντος κατανευγμένοι, μάλιστ' ἀ πάντων ὁ τοῖς τῆς βασιλείας ἀρχήμασιν ἐμπρέψας ποτὲ Ἰουλιανός, ἀγνοήσας δὲ τὸν τῆς βασιλείας καὶ τὸν δύνασθαι κρατεῖν δοτῆρα Χριστῶν. ἦν μὲν γὰρ πρὸ τῶν τῆς βασιλείας καρῶν τοῖς πισεύσασιν ἐναριθμῶς ἠξιώθη δὲ καὶ ἀγίῃς βαπτίσμασι, ἐνήσητο δὲ καὶ βιβλοῖς ταῖς ἱερῆς; ἀλλ' ὅσα οἷδ' ὅπως ἄνδρες αὐτῶ μαροῖ τε καὶ δεισιδαίμονες γεγονότες γνώριμοι τῶς ὑπὲρ γε τῆς ἀποστασίας καθῆκαν λόγους. εἶτα σύνοπλον εἰς τῶν λαβόντες τὸν Σαλανᾶν, παρεκόμεσαν εἰς τὰ Ἑλλήνων ἔθνη, καὶ λάτρει ἀπέφηναν δαμονίων ἀκαθάρτων, τὸν ἀγίας ἐκκλησίας καὶ μοναστηρίοις ἐντετραμμένον. Φθείρῃσι γὰρ ἦθη χρεῖσ' ὁμιλία κακαῖ, κατὰ Φησὶν ὁ πάνσοφος Παῦλος. χεῖναι δὲ Φημὶ τῶς ἐδραῖον ἔχειν ἐθέλοντας φρόνημα· ἢ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν παράδοσιν, καθάπερ τινα μαργαρίτην τηρεῖντας εἰς νῆν, μηδεμίαν δίδοναι παρείσδυσι ἢ γῆν παρρησίας τόπον τοῖς ἐθέλῃσι δεισιδαμονεῖν γέγραπται γὰρ, μετὰ ὅσις ὅσιος ἔση, καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθῶς ἀθῶος ἔση, μετὰ ἐκλειῖς ἐκλειῖος ἔση, καὶ μετὰ σρεβλῶ διασρέψης. Ἐχων τοίνυν εὐφυσά τὴν γλῶτταν ὁ κρατίστος Ἰουλιανός κατέθηξεν αὐτὴν κατὰ τῶ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστῶ καὶ δὴ τρία συγγέγραφε βιβλία κατὰ τῶ ἀγίων εὐαγγελίων καὶ κατὰ τῶ εὐαγγῆς τῶ Χριστιανῶν θεσηκείας· κατὰ σείδ δὲ δὲ αὐτῶν πολλῶς, καὶ ἠδίκηκεν ἔ μερίως. Οἱ μὲν γὰρ ἐλαφροῖ τε καὶ εὐπάροιςοι πίπῃσι βιβλῶς εἰς τὰ αὐτῶ καὶ γλυ-

κὺ τοῖς δαμονίοις γίνονται θήραμα. Θορυβῶνται
 δὲ πως ἐοῦσ' ὅτε καὶ οἱ βεβηκότες ἐν πίσφ' νο-
 μίζουσι γὰρ ἀβλόντας ἱεράς ἢ θείας εἰδέναι γρα-
 φάς, ἐπεὶ περ ἐξ αὐτῶν τοῖς ἰδίοις λόγοις παμ-
 πόλλας ἐπισωρεύει τὰς μαρτυρίας, καὶ τοὶ μηεί-
 δως ἂ λέγοι. Ἐπειδὴ δὲ πλεῖστοι τινὲς τῶν δεισι-
 δαμόνων, τοῖς τὰ Χριστῷ φρονέουσι περιλυγχανόν-
 τες ἄνω τε καὶ κάτω καλονευδίζουσι· τὰς ἐνεί-
 νη καθ' ἡμῶν προβαλλόμενοι συγγραφάς·
 φάσκοντες ἀπρόσβλητον αὐτὰς ἔχειν τὴν δεινω-
 σιν· καὶ εἰδέναι πῶποτε τῶν παρ' ἡμῶν διδασκα-
 λῶν ἢ ἀντειπεῖν ἰσχύσαι, ἢ γὰρ ἀναλέψαι τὰ
 αὐτῶν· προλεψάντων εἰς τὸ πολλῶν ἢ δὴ καὶ
 φαρσήσας λέγουσι τῷ Θεῷ· καὶ νῦν πορεύεσθαι
 ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου· καθῆκα μὲν ἐμαυτὸν
 ἐπὶ γε τὸ δεῖν καλασπάσαι μὲν ὄφρυν Ἑλληνι-
 κὴν κατὰ τῆς τῷ Χριστῷ δόξης ἐπαγομένην·
 ἐπαμῦνα δὲ ὡς ἐνι τοῖς ἠπαλημένοισι. καὶ πε-
 πλανημένον ἀποφῆναι ἢ τὰς θείας εἰς εἰδότα
 γραφάς, τὸν τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρ^ῶ Χρι-
 στῷ κατηγορουκότα. Αναλέθεικα ὃ τὰς ὑπὲρ τῶν
τῶν λόγων τῆ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεσάτη ὑμῶν
κορυφῆν, ἣν αἰεὶ φυλάττοι Θεὸς ἐν ἀκλονήτοις εὐ-
θυμίαις κατεμεγεθῶσαν ἐχθρῶν, καὶ πάντας
ἔχουσιν ὑπὸ πόδας, καὶ εἰς πάντας παίδων
παραπέμπουσιν τὴν εὐαγγῆ βασιλείαν καλα-
νεύοντι^ῶ τῷ Χριστῷ, δι' ἃ καὶ μεθ' ἃ τῷ Θεῷ
καὶ πατρὶ ἢ δόξα συνάγια Πνεύματι εἰς τὰς
αἰῶνας, Ἀμήν.

Indulcem dæmonibus prædam cedunt.
 Nonnunquam & commouentur ii qui
 a fide nusquam exorbitarunt, existiman-
 tes cum sacras & diuinas scripturas nos-
 se, quod multa ex iis testimonia, licet
 non intelligens quæ dicat, suis scriptis
 ac dissertationibus inferferit. Quando-
 quidem vero complures gentilium, ut
 in Christianum aliquem inciderunt,
 sursum ac deorsum multa deblateran-
 tes, obtundunt ejus scripta, tantamque
 illis eloquentiæ vim inesse jactant, ut
 nemo vnquam nostrorum doctorum ea
 refellere potuerit aut euertere: ego
 multis suadentibus, confisus potissi-
 mum Deo dicenti: *Ecce nunc ambu-*
la & aperiam os tuum: in animum
 induxi Græcum illud supercilium ad-
 uersus gloriam Christi elatum esse con-
 uellendum, succurrendum deceptis
 quantum fieri possit, ac Seruatoris no-
 stri Christi accusatorem non solum er-
 roris, sed & scripturarum ignorantia
 conuincendum. Quod opus in nomi-
 ne Celsitudinis vestræ, Christi ac pieta-
 tis studiosissimæ, apparere volui, identi-
 dem Deum obsecrans, vti eam in soli-
 da & inconcussa tranquillitate animi
 semper victricem ac hostes pedibus sub-
 jicientem, imperiumque sanctum in-
 natos natorum transmittentem conser-
 uet, annuente Christo per quem, &
 cum quo, Deo Patri & Spiritui sancto
 laus, honor in sæcula, Amen.

